

N:o 122.

Af herr **F. Berg** i Stockholm m. fl., om anslag till aflöning af bibliotekarien vid skandinaviska afdelningen af S:te Geneviève-biblioteket i Paris.

I Paris finnes sedan några år en i sitt slag enastående utpost för svensk och allmän nordisk kultur, den skandinaviska afdelningen af S:te Genevièvebiblioteket (le fonds scandinave). I sin nuvarande form, såsom en till egen lokal förlagd, fristående del af det nämnda biblioteket, hvilket är ett af Frankrikes största, invigdes »le fonds scandinave» den 6 november 1903 i närvaro af de tre nordiska rikenas sändebud och konsuler, Sveriges ärkebiskop m. fl. honoratiories. Redan därförut hade denna institution fått bland annat mottaga den rikhaltiga skriftsamling, som Sverige vid världsutställningen i Paris år 1900 där utställt, och i anledning härtill andra värdefulla bokgåfvor från akademier och liknande institutioner äfvensom från bokförläggare. Särskildt har Sveriges vetenskapliga litteratur, tack vare regelbundna sändningar från Uppsala universitet, blifvit väl företrädd. Biblioteket innehöll redan för ett år sedan omkring 30,000 böcker och broschyrer, hvaraf större delen svenska.

Betydelsen för vårt land att vara på detta sätt andlig hufvuddelägare i ett i Paris förlagdt omfattande bibliotek med vetenskaplig karaktär ligger i öppen dag. Utländska forskare, som önska upplysningar om nordiska förhållanden, ha här en allt mera anlitaad möjlighet att erhålla sådana. Biblioteket är ur denna synpunkt ett nästan oundgängligt supplement till den nyligen inrättade professuren i Sorbonne i nordiska språk.

Men därtill ger detsamma de många skandinaver, som äro bosatta eller som studera i Paris, en värdefull möjlighet att behålla kännning med hemlandets lif och litteratur. Franska staten har nämligen sörjt äfven för en läsesal, där också tidskrifter och tidningar tillhandahållas, samt gifvit tillstånd att bevilja hemlån af böcker åt skandinaver.

Öfver hufvud ha de franska myndigheterna med särskild välvilja omhuldat denna institution, som ju dock i första rummet måste anses tjäna nordiska intressen. En rymlig lokal vid Panthéonplatsen är upplåten åt afdelningen. Vid densamma äro anställda och aflönade tvenne franska bibliotekarier och en vaktmästare. Vidare inköpes hvad som utom Skandinavien publiceras om de nordiska länderna och folken. Ytterligare betalas utgifter för bokinbindning, lyse och bränsle m. m., i allt en årsbudget på omkring 8,000 francs.

Äfven tryckningen af den katalog, utan hvilken ett sådant biblioteks värde blir ytterligt reduceradt, betalas med franska medel. Däremot är det klart, att för upprättandet och fullföljandet af denna katalog fordras biträde af lämplig person från något af de nordiska länderna. Endast en sådan kan också till fullo gå besökande landsmän och utländska forskare till handa. Det torde äfven ha varit en förutsättning från den franska administrationens sida, då det skandinaviska biblioteket skiljdes ut från S:te Geneviève, att en sådan oumbärlig tjänsteman skulle finnas, samt att han, då fransk lag hindrar aflöning af utlänning, skulle ersättas för sitt arbete genom bidrag från de af biblioteket intresserade nordiska länderna.

Under 1903, 1904 och 1905 utgick ock från åttonde hufvudtitelns besparingar ett anslag till en ung norsk litteratör med 500 kr. årligen. Då denne i slutet af 1905 lämnade Paris, förordnade föreståndaren för S:te Geneviève-biblioteket i hans ställe en svensk universitetsbildad skriftställare, ett förordnande som den 4 januari 1906 stadfästes af chefen för det högre undervisningsväsendet Bayet å franska undervisningsministrernas vägnar.

Sedan dess har emellertid från svensk sida intet bidrag lämnats till ifrågavarande syssla. En framställning, som innehafvaren af platsen gjorde i början af 1906 om 800, eventuellt 500 kr. anslag, blef icke af Kungl. Maj:t bifallen, då anförda handlingar icke syntes gifva tillräckligt stöd härför. Förnyad ansökan, tillökad bland annat med ett intyg af t. f. administratören vid S:te Geneviève-biblioteket, Mortet, att platsen skötts »med fullkomligt tillfredsställande nit och duglighet», inkom den 27 oktober 1906, men vann icke heller Kungl. Maj:ts bifall. Betänkligheter

uttalades i ett infordradt utlåtande bland annat mot att »Sverige ensamt bland de nordiska länderna skall understödja en institution, hvaraf de öfriga i närvarande stund synas draga det största gagnet».

Detta torde ha syftat på den då lämnade upplysningen, att af inskrifna låntagare den 1 december 1905 svenskar utgjorde 18 procent men norrmän 26 och danskar 29 procent; fransmän voro 15 procent, finnar 7 och öfriga nationaliteter 5 procent.

Redan af de intill 1 juni 1906 nytillkommande voro dock svenskarna 38 procent, och ställningen har nu så förskjutits, att besökarna i biblioteket under 1907 utgjorde procentvis: svenskar 37, fransmän 23, danskar 18, norrmän 11, finnar 4, öfriga nationer 7 procent. Också utgjordes öfver tre fjärdedelar af de under senaste året nytillkomna, bortåt 2,000 arbetena af svensk litteratur. Ensamt dessa upplysningar torde väl motivera, att Sverige lämnar bidrag, ja bidrager något mer än grannländerna, eller med de 800 kr., som senast begärts.

Men härtill kommer, att i denna sak Danmark redan tagit första steget. På förslag af kultusministern beviljade i våras danska riksdagen »ett årligt bidrag på 500 kr. till aflöning åt bibliotekarien vid S:te Geneviève-bibliotekets skandinaviska afdelning i Paris».

Situationen är således den, att sedan ifrågavarande plats besatts af franska myndigheter med en svensk efter en norrman, har svenska staten icke lämnat något som helst bidrag till aflöning af en syssla, hvars stigande kulturella betydelse just för Sveriges del klart framträder. Danmark lämnar däremot redan ett anslag åt den svenske innehafvaren, och kanske kommer Norge att snart nog göra detsamma. Då Kungl. Maj:t synes ämnat förhålla sig afvaktande under väntan på att helt nya och tvifvelsutan kostsammare kombinationer kunna mogna, föranlåtas vi att hemställa,

att Riksdagen på extra stat för 1909 anvisar ett belopp af 1,600 kr. som bidrag till aflöning för 1908 och 1909 af bibliotekarien vid skandinaviska afdelningen af S:te Geneviève-biblioteket i Paris.

Stockholm den 26 januari 1908.

Fridtjuv Berg.

Hjalmar Branting.

Carl Carlson Bonde.

Carl Lindhagen.